

Kråkebolleffella

Reportasje fra bladet *fiskaren*

Kråkebolleffella kom til finalen blant 130 innsendte nye oppfinnelser. Den var en av de 15 som kjempet om Reodor Felgen-prisen til SND. Under et styremøte for SND Finnmark i Alta 11. februar, vil Tysnes få på nyskapingen.

- Jeg sendte skissene mine inn til patentkontoret og fikk tilbake spørsmål om hva det var for noe. Da jeg i kråkebolleffella med fluktmuligheter for kråkebollene om fella ikke ble røktet, fikk jeg patent på nyskapingen sjarkfisker og oppfinner Jan-Roger Tysnes.

Største siden Lanstad

- Jeg er kjempestolt. Kråkebolleffella er vel den største nyskapinga i Måsøy siden Lanstad skrev sin salmefornøyd og munter Tysnes. Og han har trolig en liten industrirevolusjon på gang. Den naturvennlige og effektive løsningen løser det største problemet for at kråkebollene kan få den næringsutviklingen som flere fiskeriministre har tatt patent på fella som nå er knyttet sammen å ei line. En 30 fots sjark kan med letthet drive med 100 seg betydelige fangstinntekter av en ressurs som skader balansen i havet hvis det ikke blir høstet av den.

80 boller i fella

Den miljøvennlige fella senkes til bunns, kråkebollene kryper inn for å forsyne seg av agnet som enten er et fôr. Fellene skal røktes med en-to dagers mellomrom og tester viser at det da er mellom 60 og 80 kråke

- Vi har et eksportrettet mottaksanlegg for kråkeboller i Havøysund. Dette bør bli en skikkelig tilleggsinntekt for kystfiskerne, sier Tysnes. Tysnes har måttet tåle mange sleivete bemerkninger for oppfinnelsen. - Det har vært håning, men det er nå bevist at fella fungerer slik den skal, sier Tysnes. Han har med seg forsker Knut Siv Høgskolen i Alta i utviklingsarbeidet etter selv å ha kommet på ideen.

- Jeg har fått 90.000 kroner fra SND, lagt inn 30.000 kroner av egne penger og fått et tilsvarende beløp fra SND. Tillegg ligger det utallige arbeidstimer fra meg i prosjektet, sier Tysnes. Håningen fra fiskerkolleger vil nå bli borte. Ser at en enmannssjark kan høste kråkeboller for mellom 600 og 800 kroner i hver felle ut fra en pris på trosser på ett hundre feller, vil hver røkting kunne gi flere tusen kroner i fangstinntekter. Fellene er ikke satt i produksjon. Anslår at hver felle vil koste rundt 1000 kroner for fiskene.

- Dette prosjektet vil skape arbeidsplasser både på sjø og land, sier den fornøyde oppfinneren.

PS! Kråkebollerogn er delikatess og potensmiddel for japanerne. Den spises rå og rogn med høy kvalitet. En kiloet i Japan. Allerede på fiskemarkedet i Tokyo kan kiloprisen komme opp i 2000 kroner.

Miljøvennlig felle

Mange metoder brukes til kråkebollefangst. Kostbar dykking, spesialbygd islandske trål som ødelegger li og sugepumpe, men ingen av fangstmetodene har vært vellykkede. Nå kan den miljøvennlige fella komme til å løse problemet en gang for alle. Fella gir kråkebollene sjansen til å forlate den etter å ha gjort seg ferdig med å røkte. Det er aktuelt dersom det går mer enn to døgn før fella røktes, for eksempel på grunn av dårlig vær. Oppfinneren sjarkfisker, tror kråkebollefangst kan bli en ekstra inntektskilde for sjarkfiskere. Eksperter mener at slike mennestyrte fôringer i første rekke vil trekke til små kråkeboller som vil egne seg til menneskestyrte fôringer.

Kan få 6000 kråkeboller på en dag

Ålesund: Dersom den nye kråkebolleffella fra Havøysund holder hva den lover, vil en enmannssjark kunne høste kråkeboller fra havet på en god fangstdag. Det kan bety en dagsfangst på mellom 5000 og 6000 kroner for en sjark. Til november står kråkebollene med høy rognprosent nært land og er lett tilgjengelig.

- Det er mulig for et liten båt å kunne drive med opp mot et par hundre feller samtidig, bare man røkter røktet felleoppfinner Jan-Roger Tysnes i Havøysund. En enmannsbåt kan med letthet røkte 100 feller daglig. M

gjennomsnittsfangst på 60 kråkeboller i hver felle, vil det gi en dagsfangst på 6000 kråkeboller. Dette betyr lag 600 kilo kråkeboller til en førstehandsverdi på mellom åtte og ti kroner kiloet. Fangsten leveres enten oppføring eller direkte rognhøsting. Rogn høstet på finnmarkskysten pakkes og flysendes direkte til Japan eksportører får opp mot 500 kroner kiloet for rogn av god kvalitet. For japanerne er kråkeboller både en potensiell servert på sushirestauranter.

Fiskeriretleder Arvid Mathisen i Måsøy kommune, har tro på at kråkebollefangst og mottak for eksport, tilskudd til fiskerinæringa på kysten.

- Vi har i to år arbeidet med prosjektet for å kartlegge forekomstene og vurdert fangstmetoder. Konklusjon Mathisen. Det er allerede etablert fangsting og oppføringsanlegg for kråkeboller på Rolvsøya ved Havøya; høsting av kråkeboller er et miljøproblem. Kråkebollene spiser opp tareskogen som igjen fører til at enken bort fra kysten.

